

Nanne Tepper. *De avonturen van Hillebillie Veen*. Contact

Bijna vijf jaar hebben we op *De avonturen van Hillebillie Veen* moeten wachten. Nanne Tepper schreef deze kleine roman in opdracht van de Provincie Groningen ten behoeve van het Belcampo Stipendium. In 1997 werd hij voor het eerst gepubliceerd, in Groningen en in een oplage van niet meer dan vijfhonderd exemplaren. Nu mag ook de rest van het land ervan meegenieten, op voorwaarde dat men er geen 'lering' uit zal trekken, er niet 'lollig' over zal doen en er geen 'beschouwingen' aan zal wijden. Blijkens een 'Kennisgeving' die aan de tekst voorafgaat, worden overtreders respectievelijk 'vervolgd', 'verbannen' en 'doodgeschoten'.

Het had vandaag geschreven kunnen zijn - alleen met verbanning is voor zover ik weet nog niemand bedreigd. Bij Tepper dient de agressie overigens niet om het publieke debat te verzieken, hij probeert eerder iets te beschermen tegen al te indiscrete blikken. Bovendien is het niet Tepper die dit probeert, maar zijn verteller Hille Veen, van wie de nu gepubliceerde roman afkomstig heet te zijn. Als 'manuscript trouvé' wordt het geheel per voorwoord gepresenteerd door een zekere Elisabeth Maria Prins.

Wie Teppers debuut *De eeuwige jachtvelden* (1995) heeft gelezen, zal prompt een licht opgaan. Is deze Elisabeth niet dezelfde als Lisa, ook wel 'Sissi' genoemd, die zich op eigen verzoek door haar broer Victor had laten ontmaagden? Inderdaad. Ook Hille Veen komt al in de eerste roman voor, als de vriend van het tweetal die te kampen heeft met een 'ongeneeslijk heimwee' naar de middelbare schoolwereld in Veendam.

In Groningen ('de Stad') is hij gaan studeren aan een lerarenopleiding ('de Opleiding') en daar heeft hij een kolossale roman geschreven, getiteld *De avonturen van Hillebillie Veen*. Maar die krijgen we niet te lezen. Wat Tepper onder deze titel prijsgeeft, is volgens het voorwoord slechts de inhoud van een 'mapje' dat op Hille's Veendamse hotelkamer door Elisabeth 'onder een vergeten, schoon, smetteloos wit T-shirt' vandaan is getrokken.

Het blijkt een aanvulling te zijn op Teppers debuut, ditmaal met Hille Veen als hoofdpersoon. De motieven van diens 'heimwee', in *De eeuwige jachtvelden* hooguit aangestipt, worden hier omstandig uit de doeken gedaan. We leren hem kennen als een vijftien-jarige stoere 'bink' met cowboylarzen, die op karate zit en die op een feestje van de havo voor het eerst de broze, schuchtere Yvonne in zijn armen sluit. Een meisje van dertien met witte sokjes, maar na haar seksuele inwijding groeit zij uit tot een oogverblindende *vamp* die, in navolging van haar met minnaars en minnaressen rommellende ouders, niet te beroerd blijkt ook allerlei andere jongens te grieven. Het staat een hartstochtelijke liefde niet in de weg, die wordt uitgeleefd in het park, op het schoolplein, in de fietsenstalling en op Yvonne's meisjeskamer. Hoe vaak zij hem ook ontrouw is, elkaar loslaten kunnen ze niet.

Pas het vertrek van Hille naar Groningen luidt het einde van de relatie in, die daarna door hem in zijn eentje wordt voortgezet: op papier. Zijn grote roman heeft hij voor Yvonne geschreven, in de hoop haar zo terug te winnen. De literatuur is zijn middel om het verleden te 'herhalen', met als lichtend voorbeeld Scott Fitzgeralds *The*

great Gatsby. Hille hoopt alleen 'evenwichtiger' te zijn dan Gatsby. Tevergeefs, moet je op grond van deze roman concluderen.

Het Veendamse 'paradijs' dat hij in zijn Groningse 'nabestaan' heeft gecreëerd, pakt uit als een zoveelste *verloren* paradijs, waarin de schrijver - op zoek naar de werkelijkheid achter zijn woorden - tenslotte verdwijnt. Een lege hotelkamer, een manuscript van tegen de duizend bladzijden en een T-shirt met daaronder een mapje zijn de enige sporen die hij achterlaat.

Ook zonder doodsbedreiging bestaat er weinig aanleiding aan dit relaas van een puberale *amour fou* uitvoerige beschouwingen te wijden. Zo ingewikkeld zit het allemaal niet in elkaar, en het klinkt ook wel erg bekend. Dat neemt niet weg dat Tepper zijn liefdesverhaal energiek heeft opgeschreven, nu eens heel direct ('haar papegaaientuk') en met melige grappen ('We aten een uitgekookte maaltijd'), dan weer opzichtig literair en poëtisch ('die geforceerde zinsbegoocheling, dat adderkluwen, die atonale additie van dof bonkend zwart en dollemansritten' - het gaat over de slaap).

Aantrekkelijk is vooral de mythologiserende manier waarop Tepper de op zichzelf weinig opwindende wereld van Veendam weet op te roepen. Onder de pen van zijn verteller rijst het stadje op als een 'schimmenrijk (...) van trollen en feeën, van goden en engelen, van lijken en schijndoden, van Veenkoloniale cowboys en Oost-Groninger Prinsesjes', maar ook als een ontuchtig 'Gomorra', dat zijn ooit onschuldige geliefde heeft gecorrumpeerd en uiteindelijk bezwangerd.

Alleen de literatuur weet zulke tegenstrijdigheden te verenigen tot een verloren 'paradijs', emotioneel overtuigend en tegelijk breekbaar genoeg om - zie de 'Kennisgeving' aan het begin - het niet zonder krachtige protectie te kunnen stellen.

(*NRC Handelsblad*, 7-6-2002)